XX. Leto Klagenfurt (Celovec), dne 3. aprila 1940 Št. 14.

KOROŠKI SLOVENEC

Naroča se pod naslovom: „KOROŠKI SLOVENEC“
Klagenfurt, Hubert-Klausner-Ring 26 — Tel. 13-02
Rokopisi se naj pošiljajo na naslov:
Koroški Slovenec, uredništvo, Klagenfurt, Hubert-Klausner-Ring 26

List za politiko, gospodarstvo in prosveto

Izhaja vsako sredo. — Posamezna številka 10 Rpf.
Stane četrtletno: 1 RM — Rpf; celoletno: 4 RM — Rpf
Za Jugoslavijo četrtletno: Din. 25; celoletno: Din. 100

Od Carigrada do Kabula.

Odkar je rusko-finska vojna zaključena, se Evropa z rastočo pozornostjo bavi najprej z evropskim jugovzhodom in še z jugovzhodnim kosom velike azijske celine, kateri nam je znan pod imenom „Bližnji vzhod“. Tudi politični nestrokovnjak čuti, da sili mednarodni položaj k neki odločitvi, po kateri bi se splošne razmere spet ustalile in umirile. Trenutno je mnogo govora o Rumuniji in Balkanu. A diplomatska spretnost prizadetih državnikov in jasno izpričana volja Balkanske zveze za ohranitev nevtralnosti bosta tovrstno gostobesednost nemara kmalu postavili na laž. Z neko trdovratnostjo se ohranjajo v zvezi s številnimi ukrepi francoskih in angleških vojaških krogov vesti o političnih zapletih in problemih Bližnjega vzhoda. Ta svet nam je kvečjemu poznan iz knjig, opisujočih staro zgodovino tja do Aleksandra Velikega, v svojem sedanjem političnem sestavu nam je znabiti še velika uganka.

Povojni zemljevid Prednje Azije nam kaže štiri velike države: Turčijo, Irak, Iran in Afganistan. Povojna Turčija se je tako rekoč umaknila iz Evrope in je vsa njena moč v mali Aziji, kjer je sedaj tudi nova turška prestolica Ankara. V stari Turčiji je bil Carigrad središče velikega cesarstva, ustanovitelj nove Turčije Kemal-paša pa je spretno volil mlado Ankaro za novi centrum in ji dal uprav moderno evropsko lice. Površje nove Turčije z okroglo 760.000 kv. km približno odgovarja velikosti sedanje Nemčije, dočim je prebivalstva le okoli 14 milijonov. Zelo pomembna je lega turške republike, ki je gospodarica prehoda iz Črnega morja v Sredozemlje in važne železniške proge Carigrad-Mosul-Bagdad. Mnogo je nova Turčija storila za dvig prometa z gradnjo novih železniških prog, katerih dve glavni nosita značilna naziva „premogovna“ in „bakrena“ železnica. Modernih cest, kakršne spremljajo v Evropi vse glavne železniške proge, Turčija ne pozna in so torej njena gorovja in planote zaprte za večji promet. Druga zelo važna prednjeazijska država je Irak, ki je gospodarsko izredno bogat in velepomemben. Po površini dosega s svojimi 300.000 kv. km sedanjo Finsko. njegovo prebivalstvo šteje komaj 3 milijone. Angleži so — nikakor iz idealnih nagibov — tod zgradili moderne asfaltirane ceste ter prevzeli tudi večino ostalih javnih del. Irak je namreč poleg sueškega prekopa drugi naivažnejši prehod iz Evrope do tolikanj zaželjive Indije. Največja maloazijska država je Iran ali Perzija, ki meri domala za dve Turčiji in šteje 15 milijonov prebivalstva. Perzijski narod doživlja po vojni svoje drugo narodnostno prebujenje in je nenavadno delaven, a tudi ljubosumen na svojo politično svobodo. Dejstvo že, da je brez sleherne pomoči iz tujine zgradil prevažno železnico, ki veže Kaspijsko morje s Perzijskim zalivom in to skozi puščobno in neprehodno perzijsko gorovje, pove zelo veliko. Na severu meji Iran na transkavkaško sovjetsko republiko, na katere ozemlju se nahajajo dragoceni petrolejski vrelci. Dežela brez cest in železnic je Afganistan, ki je sicer po površini večji od evropske Francije, a šteje komaj 7 milijonov ljudi. Afganistan je nekaka predsoba Indije, do njenih meja vodita dve važni indijski železnici. Kabul, glavno afganijsko mesto, je pravi ključ do indijskih vrat.

Po tem površnem pogledu na prednjeazijske države si bežno oglejmo njihov politični položaj. Na severu se nahaja ruski velekolos, na jugu jih je zajezil britanski imerij, ki nadzira Perzijski zaliv, gospodari nad Arabskim morjem in krčevito oklepa dragoceni dragulj britanske krone, Indijo. Na zahodu se javlja rastoči vpliv italijanskega imperija. Med italijanskim pohodom v Abesiniji je bil za Prednjo Azijo čas visoke politične konjunkture. Bil je videz, da bosta Anglija in Rusija vzajemno nastopali proti Italiji, in takoj so se Turčija, Irak, Iran in Afganistan zbližali in podpisali znamenito medsebojno Saadabadsko pogodbo. Turčija se je videla v važni vlogi posrednice med Rusijo in Anglijo. S prijateljsko pogodbo z Nemčijo pa se je Rusija mahoma oddaljila od Anglije in prednjeazijske države so postale sedaj pozorišče diplomatskih spletk in bitk med obema velesilama.

Turčija, ki stoji z eno nogo v Evropi, je sicer z Anglijo sklenila prijateljsko pogodbo, a skuša tudi z Rusijo ohraniti nemotene odnošaje. Trenutno je odločno poudarila svojo nevtralnost in se skrbno izogiba vsemu, kar bi jo spravilo v nasprotje z rusko sosedo. Razmerno dobro varuje svojo politično neodvisnost Iran, dočim sta Irak in Afganistan v zelo kočljivi situaciji. Že po legi je predvsem Afganistan, ki se nahaja med sovjetsko državo in Indijo, izpostavljen trenju dveh velesil. Anglija sluti, da ji preko Afganistana grozi nevarnost ruskega pohoda v Indijo. Že Napoleon je skušal ruskega carja pri dobiti za to, da bi Angliji skupno iztrgala bogato indijsko zakladnico. Carju je predlog ugajal, ker bi zasedba Indije odprla Rusiji nedogledne možnosti nadaljnega razvoja. Pod poveljstvom ruskih in francoskih častnikov je perzijska armada udrla v zahodne predele Afganistana, nakar je Anglija podvojila svoje napore, da pridruži Afganistan svojemu imperiju. Oborožila je 12.000 vojakov broječo ekspedicijsko armado, ki se je kmalu zapletla v boje z divjimi domačimi plemeni in bila poražena tako, da se je zamogel rešiti en sam mož. Odtlej si je Anglija do zadnjega časa pomagala s pogajanji in pogodbami z nevarnim ruskim tekmecem.

Angleški listi sedaj s posebno skrbjo svarijo Afgane pred grozečo rusko nevarnostjo. Kajti angleška armada ima mnogo posla z nemiri severo-zahodnega kota Indije. Rastoče vznemirjenje Afganov je nedavno napotilo njihovo vlado, da je s poudarkom svoje nevtralnosti uradno zavrnila vse vesti o predstoječem pritisku Rusije na Afganistan in o grozeči rusko-nemški nevarnosti.

Amerika in nemška »bela knjiga«.

V obliki bele knjige je zunanje-politični urad v Berlinu predal evropski in svetovni javnosti vrsto uradnih poljskih listin, najdenih v poljskem zunanjem ministrstvu povodom nemške zasedbe Varšave. Iz dokumentov — tako naglašajo nemški listi — jasno izhaja, kje sedijo povzročitelji sedanje vojne, s kakšnimi sredstvi so bili na delu in kakšne cilje so si zastavili.

Zaenkrat je bilo objavljenih 18 diplomatskih listin in sicer so to uradna poročila poljskih poslanikov v Parizu, Londonu, Washingtonu i. dr. zunanjemu ministrstvu v Varšavi. Objava je vzbudila v svetu silno pozornost, posebno ker izhaja iz njihove vsebine, da je bil na čelu protinemške politike v zapadnih državah ameriški veleposlanik Bullitt v Parizu. Ameriški zunanji minister Hull je takoj po objavi listin izjavil, da nima nobenega pojma o tovrstnem delovanju ameriških poslanikov v Evropi in da z listinami ameriški prezident in njegova vlada nista v ničemer prizadeta. Na drugi strani izhaja iz ene teh listin, da v ameriški javnosti narašča sovraštvo proti narodnemu socializmu in da stojijo Judje na čelu protinemške propagande. — Vse časopisje brez izjeme se bavi s to objavo kot največjim političnim dogodkom minulega tedna in namiguje na dalekosežne posledice sosebno v ameriški diplomaciji in politiki.

Zadnje vesti iz Washingtona pravijo, da ameriška javnost ne pojde molče preko objavljenih pisem, ki obtežujejo ameriška poslanika v Parizu in Londonu ter prezidenta Roosevelta v tem smislu, da so kršili nevtralnost Zedinjenih držav. Tako je republikanski poslanec Fish že stavil zahtevo, naj se poslanik Bullitt in Roosevelt javno obtožita.

Mahatma Gandhi
namerava izvesti popis vseh Indijcev, ki bi za primer civilne nepokorščine sprejeli nase zaporno kazen.
M. Zander

Molotov: „Rusija bo vztrajala na nevtralnosti“.

Na petkovem zasedanju vrhovnega sovjetskega sveta je podal komisar Molotov svoje zunanje-politično poročilo, ki ga je nato posnel tudi **nemški poročevalski urad.**

Uvodno je Molotov ostro obsodil angleško-francosko vojno politiko ter poudaril prijateljske odnose Rusije z Nemčijo. Ti odnosi se — tako je Molotov dejal — uspešno razvijajo in so bili z medsebojno izmenjavo blaga šele utrjeni. Odnošaji Rusije z Anglijo in Francijo so se z ozirom na sovražno stališče zadnjih dveh držav poslabšali predvsem povodom finskega spora. Sovražnost zapadnih velesil je Molotov razlagal iz njunih neuspehov na Finskem. Kljub izzivanju zapada pa bo Rusija ostala nevtralna.

V finski vojni je Rusija izgubila 48.745 vojakov, 158.863 je bilo ranjenih. Rusija je dosegla svoj cilj ter si zavarovala severo-zapadne meje in Leningrad, Finska pa ostane samostojna s svojo zunanjo in notranjo politiko. Molotov je na drugi strani odklonil nameravano obrambno zvezo Norveške, Švedske in Finske, ker bi bila nujno naperjena proti Rusiji.

Jugoslavija strogo nevtralna.

Nedavno je podal pred senatorji vladne stranke predsednik Cvetkovič pregled zunanjega položaja Jugoslavije. Poudaril je v govoru, da mora Jugoslavija brezpogojno vztrajati na nevtralnosti. Za sedanji položaj je za Jugoslavijo možna ena sama zunanjepolitična smer in ta je: nevtralnost. Druge poti ni. Jugoslavija ima največji interes na tem, da se ne zaplete v evropski konflikt. S sosedi in ostalimi državami želi kraljevina vzdrževati dobre odnošaje.

Spet nov zemljevid o razdelitvi.

Italijanski list „Regime Fascista“ javlja zanimivo vest, da se je na fotografskem posnetku ministra Reynauda in ameriškega odposlanca Welles-a nahajal slučajno tudi zemljevid nove Evrope, po katerem bi po vojni ostala Nemčiji samo še Prusija, Porenje bi bilo pridruženo Franciji, Bavarska bi postala samostojna, Poljska in Čehoslovaška bi bili razširjeni. Avstrija bi segala do Jadrana, Jugoslaviji pa bi pripadla Istra. Vest o tem zemljevidu je zbudila v Italiji seve veliko pozornost.

Mir v Podonavju in na Balkanu.

O sestanku madžarskega min. predsednika Teleki-ja z italijanskim duč e-jem je izšlo uradno poročilo, ki pravi: „V prisrčnem razgovoru se je rodil sklep, da je treba sodelovanje obeh držav, ki temelji na prijateljski pogodbi, sklenjeni pred 13 leti in potrjeni po dogodkih, še nadalje poglobiti. Tako prijateljstvo je z odnosi Italije in Nemčije ter Nemčije in Madžarske in tudi z odnošaji Italije in Jugoslavije v popolnem soglasju. Obe vladi sta odločeni, da bosta medsebojno vodili akcijo za mir v Podonavju in na Balkanu“. — Italijanski „Popolo di Roma“ pripomina k sestanku, da so z njim razveljavljene vse namere, po katerih naj bil Balkan zapleten v vojno. Med Rimom, Berlinom, Budimpešto in Beogradom obstoja prijateljska vez, ki bo v jugovzhodni Evropi zajezila vsako pustolovščino.

Jugoslavija in Nemčija. — Kancler Adolf Hitler je odlikoval ministrskega predsednika kraljevine Jugoslavije Dragišo Cvetkoviča z velikim križem reda nemškega orla.

Razširjenje vojnih področij.

„Völkischer Beobachter" poroča iz Kopenhagna, da se je zadnji četrtek sestal vrhovni vojaški svet Anglije in Francije. Francoski min. predsednik Reynaud se je podal v London z generali in ministri, da se predstavi Chamberlainu v svoji novi službi ter predloži svoje načrte za nadaljevanje vojne. Angleži so že vnaprej napovedali, da se bodo razgovori tikali „pospešenja vojne". Glavni namen sestanka pa je bil proti pričakovanju ta, da sta si državi obljubili, da medsebojno odklanjata vsak separatni mir ali separatno premirje. Danska poročila še naglašajo, da sta si državi na tem sestanku obljubili večno zvestobo in da je s tem Francija dosegla uspeh, za katerim je dolgo zaman stremela. List „Politiken" pravi, da so se sedaj uresničile misli Churchill-ove in Reynaud-ove.

Angleška grožnja severu.

„Völkischer Beobachter" posnema iz francoskega „Temps", da izjavljajo pristojni krogi v Londonu in Parizu, da zapadni velesili v bodoče ne bosta več rešpektirali nevtralnosti norveške obmorske cone, ker nemške ladje nevtralnost norveških vodà smotrno kršijo. Takoj nato je bila ta izjava preklicana, nakar je taisti list priobčil drugo notico, v kateri pravi, da bosta zapadni velesili prevzeli vlogo policistov v norveških vodah, ker potvarjajo neke vlade (Norveška in Danska) s svojo pasivnostjo smisel nevtralnosti. Nemški list je pripomnil, da hočeta Anglija in Francija v resnici ukiniti postavno nemško obrežno plovbo in dobavo rud ob skandinavski zapadni obali in dobiti oporišča in skrivališča za svoja brodovja.

Francija in Rusija. — Sovjetska vlada je odpoklicala svojega poslanika v Parizu, ker francoski vladi ni bil več dobrodošel. Kot povod navajajo Francozi njegov, ob zaključku finsko-ruske vojne na pošti oddani brzojav, kjer se je med drugim dejalo „po zaslugi rdeče armade so se načrti angleško-francoskih vojnih hujskačev, ki so vojno hoteli razširiti na sever, izjalovili". Brzojav je bil zaplenj.

Slovaki v Madžarski. — Na Madžarskem se nahaja okroglo 650.000 Slovakov. Njihov položaj ni nikakor rožnat. Sedaj se je v Bratislavi sestal odbor, ki se bo brigal za kulturne potrebe svojih rojakov v sosednji državi. Po vzgledu madžarske manjšine v Slovaški bo organiziral čim ožje stike materne države s politično oddeljeno narodno vejo. Madžarov je v Slovaški 57.000, pa imajo dva dnevnika, več tednikov, svojo politično organizacijo in svoje lastne šole.

Južni Tirolci iz Bosne. — Blizu bosanske Banjaluke se je pred 55 leti naselilo okoli 50 južnotirolskih družin italijanske narodnosti. Bili so lastniki manjših in večjih posestev ter se bavili največ z vinogradništvom in sadjarstvom. Banjaluko so preskrbovali z grozdjem in vinom. Te koloniste je Italija sedaj pozvala domov, pozivu se je odzvalo doslej 100 družin, ostanek bo v kratkem sledil. S svojim premoženjem v Jugoslaviji smejo do marca 1942 svobodno razpolagati. Njihova posestva kupujejo pretežno Slovenci.

Obletnica narodne osvoboditve Grčije. — Predzadnji pondeljek so Grki proslavili 119 letnico svoje neodvisnosti. Leta 1821 se je namreč uprl Turkom grški škof Germanos in otvoril z vstajo osvobodilno gibanje Grkov. Sledeča grška država ima burno zgodovino, a kljub notranjim in zunanjim trenjem Grčija napreduje in je danes ugledna balkanska država. Pod sedanjim predsednikom vlade Metaxasom se prične politični in gospodarski preporod Grkov. Iskreno prijateljstvo veže Grčijo z njeno sosedo Jugoslavijo.

Teden v besedi.

S 25. aprilom 1940 se prične poletna delovna služba. Vpoklicani fantje in dekleta dopotujejo v svoja taborišča od 23. do 25. aprila.

Na Finskem je sestavljena nova vlada, kateri predseduje minister Ryti, zunanji minister je dr. Witting, dosedanji zunanji minister Tanner je prevzel resor za narodno prehrano.

Indija je zelo nemirna. V mestu Kalkutti je prišlo do protiangleških demonstracij stavkajočih indijskih delavcev. Policija je uporabila orožje in je bilo večje število demonstrantov ustreljenih ali ranjenih, 18 voditeljev pa aretiranih.

Jugoslovanski finančni minister je nedavno napovedal zvišanje uradniških plač.

Slovaška vlada je izdelala statut slovaške univerze, ki bo nato sprejet v slovaškem parlamentu.

Indijska kongresna stranka je izdelala propagandni film, ki kaže indijsko borbo za svobodo. Film je izdelan v 21 jezikih, glavno vlogo igra mahatma Gandhi.

V ruski Transkavkaziji so nedavno otvorili 190 novih petrolejskih vrelcev. Do konca leta 1940 bodo dobivali nafto na 500 doslej opuščenih mestih.

Italija je praznovala 21 letnico fašistične revolucije. Na dijaškem zborovanju v Rimu je govoril Benito Mussolini.

Rooseveltov odposlanec Sumner Welles je prispel v Njujork ter se takoj podal poročat prezidentu.

V Iraku so se vojaški krogi uprli vladi, češ da je po ministrskem predsedniku in vojnem ministru preveč poslušna Londonu.

V Beogradu se nahaja gospodarsko odposlanstvo Madžarske, ki se bo pogajalo za novo trgovinsko pogodbo.

Samo na strani Nemčije je častno mesto Slovaške, tako je izjavil slovaški propagandni šef Sano Mach.

V Berlinu je bilo ustanovljeno nemško-ogrsko društvo, ki bo pospeševalo medsebojne kulturne in gospodarske stike. Pokrovitelj društva je generalfeldmaršal Mackensen.

Češka narodna družina, v kateri so bili doslej organizirani samo možje, je pričela z organizacijo češkega ženstva in upa, da bo v naslednjih mesecih sprejetih nad 2 milijona Čehinj.

Amerika je prodala Angležem in Francozom 500 do 600 najnovejših in najhitrejših vojaških letal.

Z februarjem je štela Italija (brez kolonij) nad 44 milj. prebivalcev.

Turška in rumunska vlada sta se domenili, da se bodo preostali Turki v Dobrudži, katerih so od 500.000 ostale tam še štiri petine, preselili v Turčijo, čim nastopijo normalne prilike.

Finska je izgubila v sedanji vojni 16.700 vojakov, okoli 40.000 mož pa je invalidnih.

Iz naše države

Pozdrav jugovzhodu.

Po gostovanju frankfurtske opere v Jugoslaviji in Bolgariji je glavni intendant Meissner v poslovilnem pozdravu v dunajskem „Völkischer Beobachter" izrekel toplo zahvalo jugoslovanskim in bolgarskim poslušalcem, ki so pokazali toliko toplega zanimanja za nemško umetnost. V pozdravu pravi naprej: „Tudi jugoslovanski in bolgarski narod razpolagata z visokimi kulturnimi deli, katerih poznanje nas zamore obogatiti. Zato bomo njihove umetnike kot nosilce teh vrednot vsikdar iskreno sprejeli. Medsebojno spoštovanje narodov korenini v spoznavanju njihovega svojstva in bistva, tako spoštovanje zamore biti temelj onega globljega razumevanja, ki edino omogoča sožitje med narodi."

Darilo za Führer-jev rojstni dan.

Dne 20. aprila praznuje kancler Adolf Hitler svoj 51. rojstni dan. Generalfeldmaršal Göring je pozval vse prebivalstvo, naj za to priliko daruje vse odvišne predmete iz bakra, medenine, brona, niklja, alpake, svinca in cina. Država si hoče s to zbirko zagotoviti za svrhe obrambe potrebno kovinsko rezervo. V vseh večjih krajih so določena zbirališča kovinskih predmetov. Namestnik pokr. vodje dr. Pachnek je izdal na prebivalstvo Koroške poziv, naj se rado odziva in bogato daruje.

Z 29. marcem je stopila v veljavo **posebna odredba,** ki pravi: Kovinska zbirka je žrtev nemškega naroda za vztrajanje v vsiljenem boju za življenje. Kdor bi si zbrane ali za oddajo določene kovinske predmete hotel prilastiti, škoduje nemškemu osvobodilnemu boju in se kaznuje s smrtjo. Odredbo podpisuje generalfeldmaršal Göring.

Mladina pomaga v kmetijstvu.

Drž. vodstvo Hitlerjeve mladine je izdalo proglas, po katerem bo mladina v veliki meri pritegnjena k vigrednemu delu v kmetijstvu. „V sledečih tednih bo nemška mladina šla v vse predele Nemčije v vasi in na kmetije, da pomaga zasigurati prehrano ljudstva. Zastavitev ujetnikov in civilnih delavcev iz Poljske ter zaposlitev inozemskih delovni moči nikakor ne sme biti glavna odpomoč v borbi proti begu z dežele. Po vojni morajo priti iz nemškega naroda in mladine delavoljne roke, ki bodo obdelovale nemško zemljo".

Zaščita vigredne narave.

Posebna varnostna odredba prepoveduje vigredno lovenje in ubijanje plazilcev, tako martinčkov (kuščarjev), slepcev, beloušk, krastač, drevesnih žab i. dr. Kdor bi jih hotel loviti, si mora izposlovati dovoljenje oblasti za varstvo narave.

Prednost pri uradniški nastavitvi.

Za uradniško službo je najprej potrebna primerna izobrazba. Pri tem pa uživajo prosilci, ki so odslužili delovno in vojaško službo, predvsem oni z 12 letnim službovanjem, ter sinovi iz družin s številnimi otroki posebno prednost. Tako javlja pristojni urad drž. vodstva stranke.

Notranji minister dr. Frick je imenoval vladnega prezidenta Vladimirja v. Pawlowski za pokrajinskega glavarja Koroške. — Kancler je potrdil za prvega državnega pravdnika pri dež. sodniji v Celovcu dr. Herberta Götza.

Naročniki, pozor! — Zadnji številki smo priložili vplačilnice. Poslužite se jih za vplačila zaostanka ali za predplačila naročnine! Skupno z „Mladim Korotanom" stane list letno 5 mark, naročnina za mladinski mesečnik pa naj se na vplačilnici posebej označi.

Podlistek

Ferdinand Goetel:

Sredi stepe.

(12. nadaljevanje.)

Župan je odredil odločno preiskavo in našel dva ujetnika, katerima je pripadalo morilno orodje. Eden se je imenoval Sabo, drugi Vukinčič. Naloga preiskovalnega sodnika, ki je prišel iz mesta, je bila tako že olajšana. Kljub temu je ukazal ujetnika osvoboditi, in ko je župan vložil drzen priziv, je spregovoril z njim na samem. Nato je spisal poročilo, češ da sledu za morilcem niso našli.

Ob slovesu je spregovoril z očetom Iljo nekoliko besed, ki so popa dolgo jezile.

„Oče," je rekel, „morali bi se bolj ukvarjati z božjo besedo."

„Kaj naj to pomeni?" ga je podsmehljivo pogledal pop.

„Lopove imate v župniji. Ali ne veste za to, oče?"

„Proti lopovom ne more cerkev nič opraviti", je trpko odgovoril pop.

„Gotovo! Gotovo!" je skomizgnil sodnik. „Kaznilnica bi bila boljša. Oh, pop, če bi ne bilo te vojske in če bi to ne bili ruski ljudje, bi tale vaš župan s svojim soldatom vred zginil v ječi."

Brodnika so pokopali za zvonikom v neposvečeni zemlji, saj niso vedeli niti tega, ali je bil pravoslaven; živel je kakor pes.

Čez nekaj časa so sklicali shod, da bi se pomenili o najemnini in jamščini, ki sta ostali po Bolgaru. Sklenili so, naj župan porabi najemnino za popravo vaških cest. Pop pa naj dá polovico kavcije za to, da se dozida zvonik, a za drugo polovico naj bere mašo za Bolgarovo dušo. Brod je dobil soldat. Resda ni dolgo vozil na njem, ker se je nekega dne opil, padel z broda v reko in utonil.

Vse to je prihajalo popu na misel, ko je ležeč v postelji pričakoval duha, ali bolje rečeno, ljubčka svoje žene. Kajpada se zbog te bedaste zgodbe ni nadejal nikakih posledic. Če se je čutil kaj krivega, je bilo to le pred Bogom. Maši za brodnika je opravil samo dve, a denar iz kavcije bi zadostoval za mnogo več! Zvonik tudi ni toliko stal. Toda za obračun z Bogom je imel še dosti časa, tako tu na zemlji kakor tudi na onem svetu.

Medtem pa je močno stiskal bat in se pozorno oziral v hosto, ki je obdajala sosednje zemljišče. Na zvonik, na golo polje okoli njega in na ravno stepo krog in krog ni gledal, kljub bedastim spominom na Bolgara. Vso svojo pozornost je obrnil na temne in, kakor se mu je zdelo, precej grozotne in skrivnostne grmičke; obširno ravan, enakomerno obsijano od mesečine, pa je opazoval samo z robom roženice.

V tem delu očesa je nenadoma začutil nekaj dražečega, kakor bi mu bil padel vanj pesek. A ni se zmenil za to, ker so se prav takrat grmički na nekem mestu vznemirljivo razmaknili. Prav tako tik zraven in dalje. Potem je slišal neke korake z vrta . . . Potem je utihnilo . . . Bila je samo nova šala vetra. Razočarani pop je jezno zasopel in še vedno čuteč neprijetni pesek v očeh, si je želel, da bi takoj končal tudi „z drugo stranjo".

Pogledal je torej proti zvoniku in — odrevenel. Na njivi, čisto blizu postelje, je stalo nekaj belega, velikega, česar prej ni bilo.

„Gospod! Gospod!" je hitro šepetal in zaprl oči, „ali se mi je zdelo ali kaj? Usmili se me, o Gospod!" Opogumil se je in bliskovito pogledal v smeri prikazni.

„Nekaj kakor pes!" je ugotovil. „Gospod," se je še enkrat pokrepčal, „Gospod, usmili se! No, seveda je pes!" se je pomiril in se že pogumneje oziral v senco, ki se je tiho plazila čez trg pred cerkvijo. „Pa ne! Prevelik je za psa," se je znova vznemiril, „ali je volk ali kaka druga bestija?"

Ko pa se je spomnil, da v tem kraju ni volkov, se je že popolnoma obvladal in se prepričeval, da je to vendarle pes. V trenutku, ko se je tisto nekaj še bolj približalo postelji in se ustavilo pred popom v polni mesečini, ni imel nikakih dvomov več. Le da je bil ta pes vendarle nekam nenavaden. Že samo njegova velikanska postava je vzbujala v popu neprijeten občutek. Potem te kljubujoče oči, ta penasti gobec in še nekaj, še nekaj, česar pa si pop za zdaj ni znal razložiti in so mu zaradi tega vstajali lasje pokonci.

„Nebeški duhovi!" je zdajci zaječal, „saj to je Bolgarov pes!"

Silhueta brodnikove psice, ki se je bila pri ogledu trupla vrgla na soldata in jo je ta sunil s sabljo, da je cvileč zbežala v stepo, psica, ki jo je moral pozneje večkrat spoditi z groba in jo je naposled našel na njem mrtvo nad trupelci njenih ščenet, je stala kakor strahotna pošast pred njegovimi očmi.

„Reši me, Odrešenik!" je izjecljal skozi stisnjene zobe in se korak za korakom umikal proti stanovanju.

(Dalje sledi.)

Vesti iz Jugoslavije

Hrvatski ban dr. Šubašič je naslovil za veliko noč na Hrvate izven domovine prisrčno pismo, v katerem se glasi med drugim tako: „Ko radostni slavimo veliko noč v znamenju zmage dobrega nad zlim in nam je naše vstajenje polno zadoščenje za našo bol in žrtev, želimo, naj bi se naša ljubezen napram materi Hrvatski ojačila v duhu in srcu politične narodne svobode, v ustvarjanju gospodarskega blagostanja in kulturnega napredka in v uveljavljanju socialne pravice. Prepričan sem, da vi v tujem svetu gojite materno besedo in vzgajate mladino v ljubezni do slavne in lepe vaše dedovine in da ponovno manifestirate svojo narodno kulturo ter s tem izpolnjujete najsvetejšo dolžnost napram svoji očetnjavi . . .“

Veliki Atlas Slovenije.

V pripravi je monumentalno delo: Atlas Slovenije. V njem bo pokazana vsebina slovenskega ozemlja in vsa polnost slovenskega notranjega življenja. Pokroviteljstvo nad Atlantom Slovenije je prevzel slovenski ban, v sotrudniškem krogu so najodličnejši slovenski znanstveniki. Delo bo obsegalo do 200 večbarvnih zemljevidov in bo po vsebini in opremi dokument slovenske kulture.

Slovenski krajevni muzeji.

Slovenski kulturni delavci se dobro zavedajo, kako važna je povezanost ljudstva z zemljo in s predniki. V zadnjem času se pojavlja želja, naj bi vsi pomembnejši kraji Slovenije ustanovili svoje muzeje, v katerih bi zbirali vse zgodovinske znamenitosti. Leta 1918 je imela Slovenija poleg Narodnega muzeja v Ljubljani tri krajevne muzeje, v povojni dobi se jih je takoj pridružilo pet novih. Sedaj se smotrno dela na to, da bi misel krajevnih muzejev postala sestavni del slovenskega kulturnega programa.

Jubilej slovenskega znanstvenika.

Minuli teden je praznoval 60 letnico univ. profesor dr. France Kidrič, predstavnik slovenske in slovanske slovstvene zgodovine na slovenskem

vseučilišču. Napisal je dolgo vrsto razprav in knjig, v katerih zbira, ocenjuje in čisti gradivo slovenskega slovstva začenši z najstarejšo zgodovino. Veliki slovenski kulturni delavec je bil ob svojem jubileju deležen iskrene zahvale svojih rojakov.

Še kaj: 14. aprila bo na Dunaju nogometna tekma med Jugoslavijo in Nemčijo. — V Ljubljani je umrl bivši slovenski podban prof. G. Majcen. — Ropar in morilec Hace, ki sedi zaprt v Ljubljani, je priznal že 30 hujših zločinov. — Najstarejša Jugoslovanka živi v Beogradu in sicer je to 103 letna Marija Hrdi. Njen oče je dosegel 128 let. — Slovenski tekači so se podali na tekaške tekme v Carigrad. — Na Jesenicah so prižgali drugo visoko peč za topitev železa (plavž) in gradijo sedaj že tretjo. — Slovenske hranilnice izkazujejo porast vlog in nazadovanje dvigov.

Širom naše zemlje

Slovenska samozavest.

Kaj bi bil človek brez samozavesti? Takemu slabiču, ki ga tu pa tam srečamo, pravimo šleva, šviga-švaga, cunja, ki z njo pometa lahko vsakdo, kakor se mu poljubi. Saj je že pred sto leti Koseski dejal: Kdor zaničuje se sam, podlaga je tujčevi peti. Podobno je z narodom. Narod, ki se še ni zavedel samega sebe, vodijo in obvladujejo drugi v zgodovini kakor sedanjosti. Seve pa je samozavest dana šele zrelemu narodu, kakor se tudi šele odrasli človek popolnoma zave sebe in svoje dolžnosti. Stoletja se je prebujal nemški narod, da je končno dozorel. Adolf Hitler pomeni razdobje nemške zrelosti. Italijanski narod je dorastel v svojo moško dobo pod Mussolinijem.

Tudi slovanski narodi imajo svoje buditelje in učitelje, ki so pripravljali in ki pripravljajo njihovo zrelostno dobo. Pred stoletjem že sta budila Hrvate pesnika Rakovac in Preradovič, klicala Srbe Vuk Karadžič in Obradovič, Bolgare bodrila junaški Hristo Botev in mehki Slavejkov. Čehom je vlil mnogo narodne zavesti Masaryk, Slovake sta dramila Štur in Kollar, Poljakom je pisal njihovo narodno zgodovino pisatelj Sienkiewizc, Ukrajincem pel Taras Ševčenko. Belorusi in z njimi vred vrsta drugih, doslej nepoznanih slovanskih narodov širne ruske zemlje se šele prebujajo in polagoma osveščajo.

Tudi Slovenci izza stoletja in pol zorimo v zrelost in moškost. V času francoske Ilirije je Anton Vodnik klical in dramil Slovence, katerih zemlja je zdrava. Hitro se je rod slovenske besede prebujal v dobi velikega Franceta Prešerna, Slomšek in drugi vodniki za njim so za naš narod žrtvovali vse svoje najboljše življenjske sile in skrbeli za slovenski kulturni podvig in resnično blaginjo. Evangelist Krek je vodil narod k zadružni in prosvetni samopomoči, Ivan Cankar je prebujal in s svojimi satirami grajal slovensko narodno vest, Oton Župančič zložil veliki tekst slovenske besede. Tako smo se dramili, vstajali, vstali smo in še vstajamo.

Jasno, čisto jasno se moramo zavedati: sebi, svoji državi, človečanski družini in Bogu služimo zvesto le kot dobri Slovenci, kajti slovenska nrav nam je bila položena v zibel in slovenska beseda nam je podana po materi. Z vztrajnim, podrobnim prosvetnim delom torej gojimo, čuvajmo in množimo slovensko narodno zavest. B.

Severni sij na večer velikonočne nedelje je bil povod raznovrstnim bolj ali manj posrečenim, pa tudi babjevernim razlagam. Modrejši med nami so severni sij, ki je pobarval nebo v krasni rdečini, razlagali iz sončnih madežev. Tem se je pridružil tudi dunajski zvezdoslovec dr. Thomas, ki pravi tako: v približno 27 dneh se sonce zasuče enkrat okoli svoje osi in tako se pojavljajo tudi sončni madeži, ki se nahajajo na sončnem površju, vsak 27. dan na strani, obrnjeni k zemlji. Letos smo v Nemčiji že trikrat opazovali severni sij in sicer približno v presledkih 27 dni, torej mora biti ta sij v neki zvezi z madeži na soncu. Kdor pa bi iz nenavadnih nebesnih pojavov sklepal hkrati na poletno sušo ali hud zimski mraz, gre vsekakor predaleč, četudi so neki odnosi med sončnimi madeži in zemskim vremenom.

Velikopotezen izsuševalni načrt pri Celovcu. — Ozemlje med Celovcem in Zadnjico je, kar pomnijo, močvirnato in je delalo preglavice celovškim gospodom že od vsega početka. Leta 1827. se je pojavil prvi načrt za izsušenje obsežnega močvirja, obsegajočega celih 1100 ha površine. Tako je n. pr. nastal prekop med Glino in jezerom, nazvan Glanfurt. 4. septembra 1938 se je končno ustanovila posebna zadruga, ki nadzira takoj pričeta izsuševalna dela. V prvo so delavci regulirali potok Strugo in še v letu 1941 bo 81 ha prvič obdelanih. Sledila bo regulacija prekopa, ki je danes edini odtok Vrbskega jezera in nikakor ne more odvajati vsega vodovja, vsled česar je obrežje redno poplavljeno. Pričakujejo, da bo izvedba velikopoteznega načrta vplivala na vreme celotnega ozemlja in bo odstranila sitno jesensko in vigredno meglo nad Celovcem.

Občina Št. Jakob v Rožu je prosila Führer-ja in kanclerja Adolfa Hilterja, naj bi blagovolil prevzeti častno občanstvo. Došel je sedaj iz Berlina odgovor, v katerem se Führer zahvaljuje za podeljeno čast in želi občini procvita.

Tretji transport Kanalčanov je dospel v Beljak v soboto 30. m. m. Bilo je skupno 200 oseb, katere so Beljačani toplo pozdravili, nakar jih je vlak odpeljal v Špital, kjer bodo začasno nastanjeni. Njihovo oskrbo je prevzela organizacija NSV.

Vigredne misli z fronte. — Bodite mi najlepše pozdravljeni v domovini in na bojišču. Namenil sem vam sicer velikonočno pismo, ker pa so me prazniki prehitéli, naj bo vsaj vigredno. Novo življenje se budi v naravi in naj vstane novo življenje še v nas. V naših srcih se hočemo prenoviti ter oprostiti vse malovernosti, malodušnosti in malenkostnosti. Odprimo naša srca na stežaj, da bo vigredno sonce zasijalo v najskrajnejši kotiček, da izgine vse, kar teži, greni in razkraja naše duševne sile, škoduje naši slogi in slabi našo odporno moč. Če smo doslej v marsičem grešili napram naši domovini in svojemu narodu, se moramo truditi, da zamujeno po možnosti popravimo. Skrbimo, da vsak po svojih močeh in v vsakem oziru prispeva v dobrobit naše velike družine, kateri je Vsemogočni položil temelje, ji dal njene pravice ter ji postavil cilj. Da ta cilj dosežemo, je naša velika in sveta naloga. Tako smemo upati, da nadaljujemo od naših očetov započeto delo in izpolnimo svojo življenjsko dolžnost. — Pozdravlja France Božič, Gefreiter.

Maria Elend — Podgorje. — 7. aprila je prvo romanje k Mariji Podgorski. Na predvečer blagoslov in priložnost za sv. spoved. V nedeljo je prva sv. maša ob 8. uri s pridigo, ob pol 10. uri druga in ob pol 11. uri tretja, slovesna sv. maša s pridigo.

Izpred Dobrača. Mnogim uhaja pogled na pomlajene njive in še na planinske vrhove, kamor bomo baje letos le še smeli goniti našo živino. Sicer nihče ne ve natančnega, a kar bi človek rad, to tudi rad verjame. Tako se tudi mi bolj ko kedaj bavimo v mislih z našimi planinami. Le kupčija s konji, ki gredo po prav visokih cenah, nas je nekoliko odmaknila. Ja, če bi imeli konj kot nekoč! Na zadnjem konjskem sejmu se je prodajalo in kupovalo že po novih predpisih kmetijske organizacije s konjsko izkaznico. — Še drug sejm je bil letos zanimiv. Na Jožefovo smo na Čajni sicer pogrešali vedno navzočega slaščičarja iz Gorij, z njim so manjkali še drugi slaščičarji. Pa otročad je imela letos šolo in je torej ni bilo preveč na sejmu. Gospodarji so občudovali najnovejše kmetijske stroje, ki so bili v precejšnjem številu razstavljeni.

Zadnja pot župnika Jožefa Vintarja (St. Michael — Šmihel nad Pliberkom). — Že ob drugem pogrebu duhovnika naše dekanije so zvonovi žalostni molčali: ko smo pred leti na veliki petek pokopavali pliberškega dekana Hribarja in letos, ko smo položili v šmihelsko božjo njivo domačega farnega pastirja duhovnega svetnika Jožefa Vintarja. Veličastna je bila zadnja pot pokojnega gospoda župnika. Sedemindvajset duhovnikov je spremljalo svojega sobrata, njim na čelu mil. g. kanonik msgr. Podgorc in mil. prošta Truppe in Benetek. Pred župnijskim domom sta zapela domači in pliberški zbor upapolno žalostinko „Nad zvezdami“, nakar je duhovniški zbor zapel pretresljivo obredno „Usmili se me, o Gospod“. V cerkvi se je od farnega očeta šmihelskega poslovil mil. g. kanonik Podgorc z globoko pridigo o težavah in vrlinah duhovniškega poklica in o vzornem poklicnem službovanju rajnkega gospoda. Ob odprtem grobu se je v imenu sobratov in fare poslovil od blagega duhovnika preč. g. dekan Kindelman, ki je podajal pokojnikovo življenjsko pot in v preprostih besedah razgrnil njegov dobri, sončni značaj. Orosilo se je oko Šmihelčanov, ko je nato zemlja sprejela, kar je bilo na rajnem umrljivega, v tolažbo je preostala le prošnja, naj bi bila župnikova zlata maša, ki bi jo moral praznovati v prihodnjem letu, v nebesih tem veličastnejša.

Suetschach-Sveče. — V nedeljo 7 aprila ima slov. kult. društvo „Kočna“ svoj letni občni zbor s poročili, petjem, volitvami in govorom. Pričetek točno ob 15. uri (po novem času!) pri Adamu v dvorani.

Koroški drobiž: V Medgorjah je umrl posestnik in župan Janez Lučovnik. — Celovška kmetijska šola, katero je obiskovalo 88 učencev in 24 učenk, je zaključila svoj zimski tečaj s šolsko prireditvijo in razstavo. — S cestno zbirko nemške delovne fronte minulo soboto in nedeljo je zaključena letošnja akcija za zimsko pomoč. Uspeh so zajamčile številne prireditve v vseh večjih krajih Koroške. — 14. aprila je v vsej državi takozvani dan gozdnega teka (Tag des Waldlaufes). Fantje in možje bodo v teku skozi gozd medsebojno tekmovali za zmago. — Dež. glavar je odredil, da je v krajih Grabštanj, Šmohor, Kotiče, Osoje, Malnice in Paternion v veljavi odredba o zasegi neizrabljenih stanovanjskih prostorov. — V deželi je bival prof. Messerschmitt, zgraditelj najhitrejših letal, ki dosegajo na uro do 755 km. — Pri zaključni smuški tekmi na Dobraču je odnesel prvo zmago Jugoslovan Heim.

O veljavnem testamentu.

Op. ur. — Opetovano so došla v uredništvo vprašanja o novih testamentarnih predpisih. Ker je vprašanje pravilnega testamenta vobče važno, podajamo v naslednjem po „Zeitungsdienst des Reichsnährstandes“ kratek izvleček pristojnih novih zakonov.

Novi predpisi za pravilno izpoved zadnje volje so v Vzhodni marki veljavi od 4. novembra 1938. V marsičem se razlikujejo od prejšnjih. Novi zakon ne pozna več navadnih, doslej običajnih testamentov, ko je gospodar na smrtni postelji pred tremi pričami narekoval svojo poslednjo voljo in s tresočo roko dostavil pod testament svoj podpis, pisan po drugi osebi. Novi zakon pozna le **lastnoročno pisani in podpisani testament,** za katerega ni treba ne prič ne notarja in ne sodnije. Jako priporočljivo je, da se v lastnoročnem testamentu prvič izrecno navede beseda „testament“ ter navedeta kraj in čas testiranja. Sicer bi znal kdo oporekati, da ne gre za zapisano zadnjo voljo, oziroma bi nastali prepiri, če bi prišel na dan še drug testament.

Druga oblika testamenta je tako imenovani **javni testament. Tega ali** narekujemo ustmeno ali pa ga pisanega izročimo sodniku ali notarju s pripombo, da je to naša poslednja volja. Javnega testamenta ni treba lastnoročno pisati in tudi ne podpisati, marveč ga lahko napiše kdo drugi. Tudi prič ni potrebnih, le gluhi, slepi, mutasti ne smejo testirati sami, ampak ob navzočnosti še enega sodnijskega uradnika ali dveh prič. Za dedne kmetije predvideva zakon, da je treba dediča, upravitelja gospodarstva ali užitkarja imenovati izrecno in ustmeno pred predsednikom dednega sodišča ali pred notarjem.

Ker pa v mnogih slučajih ni mogoče delati testamenta pred sodnikom, je za izredne slučaje veljaven še tako imenovani **zasilni testament.** Ta se napravi ustmeno ali pred županom oz. njegovim namestnikom ali pa samo pred tremi pričami, če župana ni mogoče več poklicati. Zasilni testamenti veljajo samo tri mesece in so razveljavljeni, če je po tem času oseba, ki je delala zasilno oporoko, še pri življenju.

Končno pozna zakon še **skupni testament** zakoncev. Pri tem zadostuje da ga eden lastnoročno piše in podpiše in drugi samo še sopodpiše. Zakonec, ki samo podpiše, naj dostavi še datum in kraj podpisa. Dedna pogodba (Erb-

vertrag) med zakonci, ki je veljavna samo z notarskim overovljenjem, je dovoljena tudi v novem zakonu, samo je za dedne kmetije sedaj predvideno še to, da se more zakonec popolnoma odpovedati v prid drugemu pravici testiranja.

Dostavimo naj še, da sme napraviti oporoko vsak, ki je dopolnil 16. leto ter je duševno in umsko zdrav. Mladoletni smejo testirati le z javnim testamentom. Vsak testament, ki se ne bi strinjal z zdravim ljudskim čutom, po katerem sta slehernemu družina in narod najbližja, pa je neveljaven.

Naše gospodarstvo

Zakaj „več okopavin"?

Med okopavine prištevamo krompir, koruzo, repo, peso i. dr. Njihov pridelek je v primeri z žitom prav visok in so torej velike važnosti za prehrano ljudi in živali. Zahtevajo pa več dela, dobre priprave in zadostnega gnojenja zemlje. Ker moramo mlade sadeže nujno okopavati, so nekaka hrbtenica donosnega žitarstva, kajti plevel je dokazano največji škodljivec z žitom posejanih njiv.

V vsej državi so bili lani posejani dobri trije milijoni hektarjev s krompirjem. Skupno se je na tej površini pridelalo okroglo 50 milijonov ton krompirja. Z žitom posejanih njiv je bilo nad 13 milj. ha. Povprečno 13 milj. ton krompirja služi letno ljudski prehrani neposredno. V naši državi se dnevno porabi na osebo pol kilograma krompirja, dočim porabijo Angleži le 275 g, Italija celo samo 80 g. Opaža se še, da neposredni konzum krompirja stalno narašča. Ta pojav je zdrav, ker vsebuje krompir visoko število potrebnih vitaminov in med njimi posebno vitamin C. Kdor rad uživa krompir, se izogne mnogim boleznim, tako skorbutu in sličnim. Posredno služi krompir prehrani ljudstva kot živinska krma, ker dobavljamo po posredovanju živalskega želodca iz krompirja živalsko mast in meso. Tako torej smemo reči, da tvori krompir tretjino naše celokupne prehrane. Nekako 2 milj. ton krompirja porabijo tovarne za špirit, industrija škroba, ki zalaga pekarne in gospodinjstva, porabi letno približno enako količino. Tako ima krompir v področju prehrane nekako monopolno stališče.

V drugo bi bilo treba omeniti koruzo, ki daje menda najsigurnejši pridelek bodisi za ljudi ali živino. Nekoč so se ljudje na lahki zemlji leto za letom mučili z ovsom, imeli ogromno dela in stroškov, a nič prida pridelek. Pridelovanje koruze je sedaj splošno udomačeno. V nekaterih nemških deželah prirejajo pravcata tekmovanja, kateri gospodar bo pridelal boljši in večji pridelek.

Nova Nemčija toplo priporoča sajenje sladkorne pese, ki daje štirikratno višji pridelek kakor žita. V vsej državi je bilo lani okroglo 560.000 ha zemlje posajene s sladkorno peso, katere pridelek je dal 2.2 milj. ton sladkorja. V zadnjem času priporočajo, naj se iz sladkorne pese v krajih, kjer ni sladkornih tovarn, izdeluje sladkorna melasa, ki je okusen pridatek h kruhu in dobra pomoč v domačem gospodinjstvu. Sijajna je pesa kot živinsko krmilo. Njeni listi vsebujejo mnogo beljakovine, a tudi sadeži sami se lahko razrežejo in posušijo ter so delno nadomestilo za ječmen pri pitanju svinj in za oves pri krmljenju konj.

V sedanjem času je treba zemlji iztrgati, kar zamore dati. Čim intenzivnejše bo delo, čim višji pridelek, tem sigurnejša bo prehrana.

Prosto po „Z. d. R."

Zanimiva izkušnja z malim traktorjem. Korespondenca drž. kmečke zveze prinaša med drugim sledečo dragoceno izkušnjo nekega kmeta v višini 700 m. Dotični kmet pridela na posestvu žito, krompir, predvsem pa mleko in živino. Do vigredi 1937 je delal s 4 voli in imel v hlevu vrhutega 5 do 6 mlekaric in 8 do 10 mlade govedi. Na jesen si je po nasvetu drž. kuratorija za kmetijsko tehniko kupil mali kmetijski traktor, težak 10 stotov. Tri vole je nato prodal in si nabavil nadaljne 3 mlekarice. Kmalu je oddal še zadnjega vola. S traktorjem in pristojnim orodjem je povečal krompirjevo polje od 0.7 na 1.5 ha. Vsa poljska dela je opravil z vlačilcem in delno tudi z nočnim delom in je rabil za posel, za katerega je prej rabil z voli cel teden, dan ali dva. Spravljanje sena, razvažanje gnojnice, spravljanje žitnega pridelka je šlo s pomočjo malega vlačilca z 11 konjskimi silami igraje od rok. „Mali Maksej" mu je mlatil, čistil, odvažal in privažal, da je bilo veselje. Medtem pa je število mlekaric poskočilo od 5 na 10 glav, večje količine pridelanih okopavin pa so omogočile trikrat višje število svinj.

Z mlekom je treba štediti! To ne velja samo za domačo vporabo, ampak predvsem pri vzreji mladih telet. V splošnem zadostuje za vzrejo mlade telice okroglo 370 kg neposnetega in 330 kg posnetega mleka, za vzrejo mladega telička pa 550 kg oziroma 400 kg. To je veliko manj, kakor ga popijejo teleta pri navadni dojitvi. Prihranjeno mleko nadomestimo s krmljenjem z laneno moko ali pogačo, s čisto ovseno moko in drugih od kmečke organizacije dovoljenih krmskih žitnih otrobi. Teleta, ki niso namenjena za rejo, naj se prodajo v starosti od 8 do 14 dni. Krmljenje druge govedi in svinj z mlekom mora izostati. Z mlekom pitana živina se pri cenah na trgu in pri premovanju ne bo vpoštevala. Svinje krmimo s sirotko.

Vigredi posvečamo vse premalo pozornosti sadnim drevesom. Naša skrb naj ne velja samo obrezovanju, treba je gledati tudi na rast in na vzroke zastoja rasti. Mnogokrat lahko opazujemo, kako nekatera drevesa nočejo cveteti, čeravno bi svoji starosti primerno morala že davno roditi. Vzrok je, da drevo ali ne dobi dovolj hranilnih snovi ali pa dela preveč lesa. Prvemu odpomoremo z močnim gnojenjem in sicer na ta način, da napravimo okrog drevesa v širini drevesne krone luknje, da torej gnojimo res le drevesu; drugemu pa s tem, da zavežemo pozamezne veje močno z žico. Nadalje se dogaja, da razmeroma mlada drevesa ne rodijo, kakor bi pričakovali. — Temu je vzrok pregosta trava okrog debla, katero odstranimo v krogu do 1 metra in tisti del obdelujemo kakor gredo. Prevelika mokrota in mah na deblu mlajšega drevja je jako škodljiv. Preraščenje z mahom preprečimo, če izkopljemo in odstranimo vso zemljo do najglobljih korenin. Potem napolnimo luknjo z dobro zemljo, tako da nikjer ne pokriva korenje več kot nekaj prstov visoko. Nevarna bolezen, posebno na starih jablanah, je takozvani rak. Deblo in veje dobijo nagrbane in razpokane izrastke. Rak zdravimo z apnenim gnojenjem in sadnim karbolinejem. Vse suhe veje takoj odstranimo in sežgemo. Pri nakupu sadnih drevesc gledamo v prvi vrsti na kakovost zemlje in višino kraja. V drugi vrsti šele pridejo v pretres naše želje. Le pri pritlikavem drevju kakovost zemlje ne igra tako važne vloge.

Še vedno je potrebna čim obširnejša setev ričeka (totra) in rumene repe (Raps und Rübsen). Obe rastlini nam donašata dobro olje in imata na trgu jako visoke cene. Imata pa tudi to prednost, da zelo zgodaj dozorita in je zato v istem letu možna še druga saditev. Posebno priporočljiva je nato saditev poljske zelenjadi kakor ohrovta in rožnatega kapusa. Nadalje naj sejemo tudi več maka, ki je ravnotako sijajna oljnata rastlina in ima še to prednost, da kot nadzemska rastlina uspeva istočasno vmes med peso.

Skoraj povsod je med nami še navada, da imamo, prašiče s svinjo v enem hlevu. Vendar je veliko boljše, če jih krmimo posebej v drugem hlevu, ker uspevajo veliko bolje in hitreje, ker pride njim določena krma na ta način le njim v prid, ne tudi svinji, ki sicer največ sama požre.

Da se ohrani dobra norijska pasma v gospodarsko prizadetih konjerejskih okrajih, podeljuje deželna kmečka zveza nagrade v višini 200 RM za najlepše žrebice. Pravico do nagrade imajo posestniki-člani krajevnih konjerejskih udruženj, katerih žrebice so bile priznane kot sposobne za premijsko akcijo. Za enkrat so bile izbrane v ta namen najlepše, 1 do 2 leti stare žrebice s spričevalom o pokolenju, v zgornještajerskih konjerejskih okrajih. Premirane žrebice se ne smejo prodati do izpolnjenega 6. leta.

Tudi majhni prašiči spadajo v okvir predpisov za prehrano in se meso torej ne sme prosto oddajati. Isto velja za samooskrbovalce in je treba zato klanje majnih prašičev ravno tako javiti, kakor drugo klanje.

Štedimo z milom! — Na kmetiji se rabi precej mila, ker se pri delu obleka in perilo močno onesnažita. V sedanjem času, ko mila primanjkuje, si ponekod pomagajo preprosto s tem, da se pač manj pere in umiva. Dobra gospodinja si pomaga še na drug, bolj duhovit način. Pred velikim perilom namaka perilo 6 ali 8 ur v mlačni vodi, pere pa v čim bolj topli vodi. Perilo poplakne spet v zelo topli vodi. Kadar snaži tla, uporablja h topli vodi manj mila in več ščeti. Okna, mize in stole snaži s papirjem. Kadar pere volnene predmete, uporablja v vodi še druga čistilna sredstva, ki so zastonj, pa enako učinkovita ko danes redko milo.

Krt je jako koristna žival, ker pohrusta pod zemljo vso mrčes in vse črve, ki sicer škodujejo korenju rastlin. Jako zmotna je domneva, da najeda tudi korenje. Zato ga nikar ne uničujmo, ampak ga tam, kjer nam je preveč v napotje, po možnosti ujemimo živega in ga presadimo na drugo njivo.

Celovški trg v marcu: Govedo: Voli A 91, B 83, C 73; junci B 73, krave A 85, B 77, C 65, D 46, junice B 79. — Svinje: nad 150 kg 117, 135 do 150 kg 115, 120 do 135 kg 113, 90 do 120 kg 109, 80 do 90 kg 109, 60 do 80 kg 99, pod 60 kg 99, na špeh pitane svinje 115, druge svinje in mrjasci 103 in 113. — Teleta od 115 do 140 pf za kg žive teše.

Zanimivosti iz vsega sveta.

Pred duhovnom mu je vzel nevesto. Indija je dežela, v kateri je skok v zakonski jarem precej draga reč. Že pred poroko mora ženin odšteti nevestinem očetu več ali manj polno mošnjo denarja, drugače se za dekle lahko obriše pod nosom. Pripetilo se je nedavno, da je neki Indijec zaupal ženinu svoje hčere in mu priredil bogato pojedino. Ženin in nevesta sta stopila pred duhovnika, toda tik pred poroko je ženin izjavil, da nima denarja. Da ste jih videli obraze! Kaj takšnega — nevesta, tast in vsi svatje so bili razjarjeni . . . Duhovnik, ki je že pričel z obredom, se je hotel umakniti. Tedaj je pa pristopil drug mladenič, požvenkljal z debelo mošnjo pred razočaranim očetom in zahteval nevesto zase. Brez pomisleka je oče pristal ne da bi vprašal nevesto za mnenje in poroka se je nadaljevala. „Beraški" ženin jo je takoj odkuril.

Najmanjša stalnica. Zvezdarna na Mountu Wilsonu je odkrila doslej najmanjšo zvezdo — stalnico, kar jih poznamo, pravo pritlikavko s komaj 6400 km premera. Premer naše zemlje ima okrog 13.000 km, najmanjša zvezda stalnica je torej res majhna. Toda njene ostale lastnosti se zelo razlikujejo od zemeljskih. Nova zvezda sestoji iz plina, ki je dosti težji nego kakršna koli snov na zemlji. Teniška žoga, ki bi jo napolnili s tem plinom, bi tehtala več nego tisoč ton. Neverjetno visoko težo tega plina razlaga prof. Kuiper, ki je zvezdo prvi opazil, z njegovo silno vročino. Ta plin namreč žari.

V Palermu je nad 20.000 mumij. Mesto Palermo v Siciliji, ki je svoj čas zelo trpelo zaradi potresa, ima v podzemskih katakombah velike sarkofage, v katerih počivajo posmrtni ostanki meščanov. Katakombe se vlečejo več sto metrov daleč. Dan za dnem jih obiskujejo prebivalci. V sarkofagih leže mumije pokojnih z najčudnejšimi izrazi na obrazih. Neobičajen položaj imata ostanka dečka in deklice, ki sedita krepko objeta v kamniti krsti. Sredi velike dvorane je truplo nekega dekleta, ki drži v rokah vedno svežo rožo. Otroci, ki prihajajo dan za dnem v katakombe, nimajo pred mumijami strahu. Upravitelji in stražniki pazijo, da nihče ne moti pokojnih. Tujci smejo vstopiti le v spremstvu vodnikovem.

Gosi so primrznile na vodah okrog Kjevenhavna na Danskem. Zaspale so na obali in niso čutile, kdaj jih je zajel nočni hlad. Ker je reševanje primrznjenih gosi zvezano z velikimi napori, streljajo ponoči od časa do časa s puško, da prestrašijo vodne ptice in jih rešijo mučnega oklepa.

Kanal Astrahan-Moskva-Baltik. — V zvezi z obnavljanjem trgovinskih odnošajev med Nemčijo in Sovjetsko Rusijo je poleg direktne zveze med obema državama velikega pomena pomorska pot po Baltiku v Leningrad. Pred svetovno vojno je bil tod zelo živahen trgovinski promet, kvantiteta transportnega blaga je bila izredno velika. Po vojni je promet v baltiških lukah zelo nazadoval. Samostojne baltiške države pa so medtem zgradile več železnic k morju. Rusija je pa povezala Kaspijsko in Črno morje z Volgo in Baltikom. S tem so dosegli, da lahko danes mesto dosedanjih dveh milijonov ton prepeljejo iz notranjosti Rusije 20 milijonov ton blaga v baltiška pristanišča.

Šaljivec. — Gregec gre preko mosta, ko začuje obupne klice iz vode: „Pomagajte, na pomoč!" — Radoveden pokuka Gregec v vodo, vidi človeka, borečega se z valovi in ga vpraša: „Kaj tako kričite?" — „Pomagajte, ne znam plavati!" se čuje iz vode. — „Jaz tudi ne znam, a nič ne kričim," odvrne Gregec in mirno odide.

Izkupil jo je. — Nadut meščan se je hotel ponorčevati iz stare ženice, ki se je pobožno pokrižala, ko je šla mimo kapelice. „Mati, marko vam dam, če mi poveste, kje je Bog". — Starka: „Jaz vam dam dve marki, če mi poveste, kje ga ni".

Urednik: Dkfm. Vinko Zwitter, Klagenfurt, Achatzelgasse 7. – **Založnik:** Politično in gospodarsko društvo za Slovence na Koroškem. — Tiskarna J. Leon sen., Klagenfurt, Domgasse 17.

Hranilnica in posojilnica, registrovana zadruga z neomejeno zavezo, v Šmihelu pri Pliberku.

Vabilo

k rednemu letnemu občnemu zboru Posojilnice in hranilnice, registrovane zadruge z neomejeno zavezo, v Šmihelu pri Pliberku, ki se vrši dne 7. aprila 1940 ob treh popoldne v prostorih zadružne pisarne v Šmihelu pri Pliberku.

Dnévni red:

1. Čitanje in odobritev zapisnika zadnjega občnega zbora.
2. Poročilo načelstva in nadzorstva.
3. Odobritev računskega zaključka in bilance za leto 1939.
4. Volitev načelstva in nadzorstva, oziroma rač. pregledovalca.
5. Razdelitev čistega dobička.
6. Slučajnosti.

K obilni udeležbi vabi

(17) **Načelstvo.**

Vabilo

na redni letni občni zbor Hranilnice in posojilnice za Št. Štefan na Zilji in okolico, r. z. z. n. z. ki se vrši v nedeljo dne 14. aprila 1940 v hranilničnih prostorih v Št. Štefanu na Zilji.

Dnevni red:

1. Čitanje revizijskega poročila od 8. 2. 1940.
2. Poročilo načelstva in nadzorstva.
3. Odobritev računskega zaključka in bilace za leto 1939.
4. Volitev načelstva ozir. rač. pregledovalcev.
5. Slučajnosti.

Načelstvo.